

Затверджено
розпорядженням Кабінету Міністрів України
від _____ р. № _____

СТРАТЕГІЯ реформування системи шкільного харчування на період до 2027 року

I. Опис проблем, які обумовили прийняття цієї Стратегії

Стратегія реформування системи шкільного харчування на період до 2027 року розроблена відповідно до Конституції України, Закону України «Про освіту», указу Президента України «Про Національну стратегію розбудови безпечного і здорового освітнього середовища у новій українській школі» від 25 травня 2020 року № 195/2020, Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року, затвердженої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 року № 988-р, та інших нормативно-правових актів.

Необхідність підготовки цієї Стратегії викликана завершенням виконання Плану заходів з реформування системи шкільного харчування, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 5 серпня 2020 р. №1008-р. Зокрема розроблення документу зумовлено необхідністю планування та розвитку наступних етапів реформи шкільного харчування з урахуванням здобутих за попередні періоди досягнень, а також подолання невирішених проблем, а також наслідків повномасштабного збройного вторгнення РФ на територію України, про які свідчать соціологічні дослідження та опитування закладів освіти.

Так, актуальними проблемами залишаються неналежні умови організації достатнього, якісного, безпечного, збалансованого харчування у закладах освіти, а також відсутність у більшості дітей звичок здорового харчування.

Основними причинами зазначених проблем, що потребують вирішення протягом 2023-2027 років є:

- 1) обсяги місцевих бюджетів в умовах війни не дозволяють забезпечувати виконання норм харчування в закладах освіти;
- 2) підвищення вартості харчування, що обумовлено процесом інфляції та зниження платоспроможності батьків, через що все менше учнів відвідують шкільні їдальні;

3) територіальні громади втрачають постачальників харчових продуктів або послуг з організації харчування через нерентабельність для суб'єктів господарювання, віддаленість територій, пошкодження автомобільних шляхів та інші ризики для ринку в умовах війни. Зокрема, логістика постачання ускладнена, через що заклади освіти не можуть вчасно отримувати замовлені харчові продукти;

4) обладнання та стан харчоблоків застарілі або пошкоджені внаслідок воєнних дій, що не дозволяє використовувати сучасні технології приготування страв і забезпечувати дотримання принципів НАССР, відповідно вони потребують відновлення, комплексної модернізації та ремонтних робіт;

5) енергетична криза та повітряні тривоги перешкоджають організації харчування в закладах освіти;

б) закладам освіти бракує кухарів, інших працівників кухні, а також медичних сестер для організації харчування учнів (вихованців);

7) працівники закладів освіти та підприємств, що надають послуги з організації харчування закладам освіти, потребують додаткового навчання на тему організації харчування (зокрема, щодо впровадження нових норм харчування, складання та виконання меню тощо);

8) діти часто відмовляються від шкільного харчування через сформовані неправильні харчові звички.

Після початку повномасштабної війни в Україні було втрачено майже 4,8 млн робочих місць, споживча інфляція в червні 2022 року перевищила 20 %. Кількість біженців досягла 9 млн осіб, внутрішньо переміщених осіб – близько 5 млн. З огляду на ці та інші глобальні проблеми й виклики, реформа шкільного харчування набуває ще більшої актуальності в контексті відновлення України, соціального захисту вразливих верств населення (зокрема, категорій осіб, які мають право на безоплатне харчування), а також підтримки психологічного стану громадян через набуття навичок здорового харчування, що особливо важливо в критичних умовах.

Зокрема, подальший розвиток реформи шкільного харчування зумовлений:

потребою у відновленні пошкоджених або зруйнованих закладів освіти;

змiнами мережі закладів освіти та їх учнівського контингенту;

зростанням цін на харчові продукти та зниженням рівня спроможності громад забезпечувати харчуванням учнів згідно з нормами;

змiнами ринку постачальників харчових продуктів та послуг з організації харчування;

браком штатних працівників закладів освіти та потребою в розвитку професійних компетентностей кадрового складу закладів освіти та органів управління освітою;

воєнних загроз, зокрема соціальної та енергетичної інфраструктурі;

необхідністю зміни харчових уподобань громадян, зокрема дітей, заради зміцнення фізичного та психічного здоров'я.

Стратегія ґрунтується на аналітичному звіті про стан організації харчування в закладах освіти до повномасштабного вторгнення РФ на територію України та після, а також визначенні ключових проблем.

Документ містить бачення, стратегічні та операційні цілі розвитку реформи на період до 2027 року, зокрема за такими ключовими напрямками:

- 1) організація якісного та безпечного харчування: закупівлі та фінансування;
- 2) відновлення та модернізація харчоблоків: комплексний підхід. Дотримання вимог системи НАССР;
- 3) розвиток кадрового потенціалу;
- 4) впровадження нових норм харчування, меню, а також формування культури здорового харчування.

II. Аналіз поточного стану справ, тенденції та обґрунтування щодо необхідності розв'язання виявлених проблем

1. Аналіз організації харчування в закладах освіти та стану впровадження реформи шкільного харчування до повномасштабного вторгнення РФ на територію України

Результати Всеукраїнського соціологічного дослідження щодо децентралізації управління освітою¹ (далі — Дослідження № 1) засвідчили, що у 2020/2021 навчальному році в закладах освіти регулярно харчувалося лише 35,5 % здобувачів і ще 30 % не харчувалося ніколи.

Восени 2021 року Всеукраїнське дослідження «Знання, ставлення та практика щодо здорового харчування та реформи шкільного харчування серед дітей, батьків, управлінців та працівників закладів освіти»² (далі — Дослідження № 2) виявило, що послугами шкільних їдалень щодня користувалося 53 % учнів. 22 % учнів не робили цього через брак коштів і 50 % не робили це постійно, тому що їм не подобалося меню.

Таким чином, за результатами двох досліджень, можна констатувати позитивну динаміку охоплення учнів харчуванням у закладах освіти з 2020/2021 по першу половину 2021/2022 навчального року.

Дослідження	Відсоток учнів, які регулярно харчуються в ЗО	Відсоток учнів, які ніколи не харчуються в ЗО
Дослідження № 1	35,5	30,5
Дослідження № 2	53	22

¹ Перший (установчий) етап Всеукраїнського соціологічного дослідження щодо децентралізації управління освітою в межах реалізації швейцарсько-українського проекту DECIDE проводився Київським міжнародним інститутом соціології з листопада 2020 року по вересень 2021 року (польовий етап дослідження тривав з травня по вересень 2021 року).

² Всеукраїнське дослідження було організовано Дитячим фондом ООН (ЮНІСЕФ), швейцарсько-українським проектом DECIDE, українсько-швейцарським проектом «Діємо для здоров'я», дослідницькою компанією «InfoSapiens» за підтримки Посольства Швейцарії в Україні. Термін проведення: вересень — жовтень 2021 року.

Як показало Дослідження № 1, у середньому учні оцінювали шкільне харчування на 3,4 бала (де 1 означає дуже неякісне, а 5 — дуже якісне). Учні, які не харчувалися в шкільних їдальнях, оцінювали його нижче (у середньому на 2,9 бала). Оцінка учнів, які харчувалися в шкільній їдальні, не була набагато вищою – лише 3,7 бала. Якісним (тією чи іншою мірою) шкільне харчування вважали 73 % керівників закладів освіти, 63 % учителів, 57 % батьків і 44 % учнів. Невдоволення якістю харчування озвучували 1 % керівників закладів освіти, 7-8 % учителів і батьків та удвічі більше учнів – 15,4 %. Таким чином, керівники закладів освіти давали найвищі оцінки, а учні як основні споживачі – найбільш негативно оцінювали якість харчування.

Водночас під час проведення Дослідження № 2 було встановлено наскільки учні задоволені шкільним харчуванням, на думку вчителів, директорів і кухарів. Респонденти висловили менш критичні оцінки, які кардинально відрізняються від думки дітей.

Варіанти відповідей щодо задоволеності шкільним харчування	Думка респондентів у %		
	Вчителі	Керівники закладів освіти	Кухарі
Повністю задоволені	38	39	48
Скоріше задоволені	49	51	41
Як задоволені так і ні	11	10	9
Скоріш не задоволені	1	-	1
Не задоволені	0,5	-	-
Важко сказати	0,5	-	1

На думку учнів, смачніша їжа в їдальні, вищий дохід батьків і доступніші ціни на продукти допомогли б їм харчуватися смачніше та корисніше.

Дослідження № 2 також мало на меті з'ясувати харчові звички дітей шкільного віку. Так, за свідченнями дітей-респондентів, у шкільних їдальнях, буфетах вони віддавали перевагу не найздоровішій і менш поживній їжі.

67 % школярів брали в школу їжу з дому, так само не найздоровішу. При цьому 69 % батьків усвідомлювали, що недостатньо знають про користь тих чи інших продуктів.

Під час організації харчування для управлінців органів місцевого самоврядування основною проблемою залишався матеріально-технічний стан харчоблоків і їдалень у закладах освіти, про що повідомили 68 % респондентів (Дослідження № 1).

Серед інших проблем управлінці органів місцевого самоврядування найчастіше називали виконання норм харчування й рекомендацій МОЗ (36 %), пошук і відбір надавачів послуг (31 %), а також контроль за якістю харчових продуктів (28 %).

Для керівників закладів освіти найбільше проблем було пов'язано з матеріально-технічним станом харчоблока/їдальні (52 %), умеблюванням їдальні

(41 %), урахуванням побажань дітей, батьків, працівників закладу (31 %) і виконанням норм харчування та рекомендацій МОЗ (29 %).

Найважливішою передумовою організації якісного харчування дітей у закладах освіти респонденти називали краще фінансування. Цієї думки дотримувалися як управлінці органів місцевого самоврядування (77 %), так і керівники закладів освіти (75 %). На другому місці за частотою згадування – потреба в навчанні учасників освітнього процесу правил якісного і здорового харчування, про що повідомили 42 % управлінців органів місцевого самоврядування і 46 % керівників закладів освіти. Слід відзначити, що управлінці органів місцевого самоврядування дещо частіше згадували в цьому контексті такі заходи, як розроблення нормативно-правових актів і проведення внутрішнього аудиту з питань організації харчування, ніж керівники закладів освіти.

Результати Дослідження № 2 підтвердили, що 10 % громад не мали достатньо коштів для виконання норм законодавства про забезпечення безоплатним харчуванням дітей у закладах освіти. Найбільш гострою ця проблема була в міських громадах (14,29 %), а також у Східному регіоні (15,38 %). Середня вартість харчування на час проведення дослідження становила від 13 грн за сніданок до 19 грн за обід. Респонденти з органів управління у сфері освіти зазначали, що громади потребували як субвенції на оновлення обладнання та ремонт у харчоблоках, так і фінансової підтримки з державного бюджету на забезпечення дітей безоплатним харчуванням.

Найчастіше шкільне харчування організовували штатні працівники закладів освіти (52 %), аутсорсингом користувалися 34 % закладів, кейтерингові послуги отримували 12 % (переважно через брак приміщень й обладнання) і 3 % вдавалися до інших способів. 8 % громад зазначали, що протягом 2021 року траплялися випадки порушення умов договорів постачальниками.

Для успішного реформування шкільного харчування респонденти Дослідження № 2 називали серед найбільших потреб органів управління у сфері освіти оновлення обладнання (87,73 %) і ремонт харчоблоків (80,27 %). Переважно саме через брак фінансування та незадовільну матеріально-технічну базу заклади освіти, на думку респондентів, не могли впровадити процедури, засновані на принципах НАССР, що є обов'язковою умовою безпечності харчування.

Одним з компонентів Дослідження № 2 було вивчення кадрового забезпечення закладів освіти, необхідного для організації харчування. Так, респонденти-управлінці зазначали, що найбільше потребували кухарів (40 %) і підсобних працівників (29,47 %). Вистачало працівників шкільних їдалень, за свідченнями управлінців, у 44,40 % громад. Водночас з'ясувалося, що близько 30 % учнів, які потребували дієтичного харчування, не могли його отримувати в закладах освіти переважно через відсутність медичного працівника, зокрема сестри медичної з дієтичного харчування, а також брак коштів на відповідні харчові продукти.

Окрім цього, представники органів управління у сфері освіти зазначили, що майже третина громад не мала можливості організувати навчання працівників їдальні через брак фахівців та установ, які проводять таке навчання. Найчастіше бракувало суб'єктів підвищення кваліфікації у сільській (30,45 %) і селищній (31,67 %) місцевостях, а також у громадах Центрального (30,77 %) і Південного (29,73 %) регіонів.

Про потребу в додатковому навчанні згадували й самі кухарі – про це повідомили 48 % респондентів. Так, найбільш потрібними форматами навчання кухарі називали навчання на робочому місці, майстер-класи з провідними кулінарами й короткотривалі виїзні курси.

Також під час дослідження було з'ясовано, що лише 26,93 % територіальних громад залучають заклади професійної (професійно-технічної) освіти до підвищення кваліфікації працівників харчоблоків закладів освіти. Не змогли відповісти на це запитання 20,53 % респондентів з органів управління освітою.

2. Аналіз впливу повномасштабної збройної агресії на систему шкільного харчування

За офіційними даними Державної наукової установи «Інститут освітньої аналітики», у 2022/2023 навчальному році продовжують працювати 12 926 закладів загальної середньої освіти. З них у 8 726, або 67,5 %, функціонують харчоблоки.

Загалом 1 494 958 здобувачів освіти забезпечуються харчуванням у закладах загальної середньої освіти, майже половина з них (710 365, або 48 %) – на безоплатній основі. Кількість дітей з-поміж ВПО, які отримують безоплатне гаряче харчування в закладах загальної середньої освіти, становить 53 316, що вдвічі більше від загальної кількості ВПО минулого навчального року (24 857). Водночас порівняно з 2021/2022 навчальним роком як кількість дітей, що харчуються в закладах загальної середньої освіти, так і кількість дітей, що харчуються безоплатно, скоротилася вдвічі.

Окрім офіційних даних на 2022/2023 навчальний рік, доступні результати проведеного в грудні 2022 року опитування закладів освіти³ про стан організації харчування в закладах загальної середньої освіти в умовах війни, ключові проблеми й першочергові потреби територіальних громад і, зокрема, закладів загальної середньої освіти.

За результатами опитування, участь у якому взяли 7 940, або 61 %, закладів загальної середньої освіти, з'ясовано, що в середньому 60 % учнів харчуються в закладах освіти (38% харчуються за кошти батьків, 22% харчуються безоплатно, 40% не харчуються).

³ Інформаційною базою дослідження, організованого Міністерством освіти і науки України України, ДНУ «Інститут освітньої аналітики» та швейцарсько-українського проекту DECIDE, стало опитування директорів закладів загальної середньої освіти з використанням можливостей інформаційно-телекомунікаційної системи «Державна інформаційна система освіти», яке тривало з 19 по 31 грудня 2022 року.

Найчастіше заклади освіти, що взяли участь в опитуванні, забезпечують безоплатним харчуванням дітей, постраждалих від наслідків аварії на Чорнобильській АЕС, і дітей інших категорій за рішенням органів місцевого самоврядування.

Однак не всі заклади освіти, що продовжують функціонувати в очному форматі, можуть забезпечити харчування:

для всіх учнів його організовує 54,4 % закладів загальної середньої освіти; лише для пільгових категорій — 7 %;

26,5 % працює в дистанційному або змішаному форматі, тому харчування відсутнє;

12,1 % не можуть організувати харчування при очній формі навчання.

Найчастіше причиною, що унеможливорює організацію харчування при очній формі навчання, респонденти називають проблеми з електропостачанням та іншими комунікаціями (43,2 %), з постачання продуктів харчування (15,7 %), відсутність достатнього фінансування у місцевому бюджеті (14 %) та інші.

Серед інших причин респонденти вказали такі:

короткотривале перебування учнів у закладі при змішаному навчанні; навчання в інших приміщеннях, де є укриття;

відсутність харчоблока / їдальні;

повітряні тривоги;

забезпечення буфетним харчуванням / сухими пайками;

відсутність постачальників;

рішення засновників;

функціонування їдальні як укриття;

забезпечення потреб у харчуванні інших сфер / груп населення.

Водночас 301 заклад освіти з-поміж респондентів зазнав пошкоджень або руйнувань приміщення харчоблока внаслідок воєнних дій; 232 заклади втратили обладнання через воєнні дії та/або окупацію.

Область	Пошкодження / руйнування приміщення х/б		Пошкодження / викрадення обладнання з х/б	
	Так, повністю	Так, частково	Так, повністю	Так, частково
Донецька	30	64	30	52
Дніпропетровська		9		2
Житомирська	2	17	2	2
Закарпатська		1		
Київська	4	31	7	19
Луганська	1	2	1	2
м. Київ		2		
Миколаївська	3	18	4	15
Одеська		1		
Рівненська		1		
Сумська		17		8

Харківська	8	31	10	19
Херсонська	10	31	20	32
Хмельницька		1		
Черкаська		2		
Чернігівська		15		7
Разом	58	243	74	158

Близько 7 % шкіл, окрім учасників освітнього процесу, забезпечують харчуванням й інші групи населення. Однак не всім закладам освіти вистачає кухарів і виробничої потужності навіть для власних потреб.

До найбільших проблем закладів освіти належать такі:
застаріле або недостатнє обладнання, посуд і меблі;
повітряні тривоги та відключення електроенергії;
брак приміщень і гостра потреба в ремонтних роботах;
недостатнє фінансування, зокрема для виконання норм харчування, а також загалом неможливість організувати харчування в умовах воєнного стану.

III. Стратегічні цілі, завдання та показники їх досягнення

Стратегічною метою державної політики в межах реформування системи шкільного харчування на період до 2027 роки є забезпечення різноманітного, збалансованого і якісного харчування в закладах освіти, що зокрема сприяє соціальному захисту вразливих груп населення, формування у громадян навичок, що сприятимуть усвідомленому вибору здорового харчування, зокрема як прояву піклу

вання про власне здоров'я та психологічний стан у критичних умовах.

Показники досягнення стратегічної мети:

зниження відсотка ожиріння серед дітей до 18 років;
рівень задоволеності учнів харчуванням у закладах освіти;
зміна харчових уподобань дітей шкільного віку;
збільшення кількості учнів, які харчуються у закладах освіти;
кількість комплексно модернізованих / відновлених харчоблоків.

Стратегічна мета досягається на основі чотирьох стратегічних цілей:

Стратегічна ціль 1. Замовники мають достатньо фінансового ресурсу для закупівель харчових продуктів чи послуг з організації харчування та здійснюють закупівлі просто й ефективно.

Показники досягнення стратегічної цілі:

зменшення розриву у вартості харчування для пільгових категорій осіб у різних громадах;

зростання частки громад, яким вистачає коштів для виконання норм харчування в закладах освіти;

зменшення кількості неякісних харчових продуктів, зокрема таких, що не відповідають заявленим характеристикам;
 зростання відсотка успішних закупівель (більше ніж 80%);
 зменшення кількості скарг на закупівлі.

Стратегічна ціль 2. Відновлені та модернізовані харчоблоки закладів освіти дозволяють використовувати новітні технологічні процеси, покращувати показники енергоефективності та дотримуватися вимог системи НАССР.

Показники досягнення стратегічної цілі:

кількість учнів (громадян), що забезпечуються харчуванням у закладах освіти з відновленими / модернізованими харчоблоками;

кількість працівників, відповідальних за організацію харчування дітей та безпечність харчових продуктів (в розрізі посад) які пройшли навчання у тому числі кількість або % працівників, які підтвердили свої знання системи безпечності харчових продуктів;

% державних інспекторів, які пройшли відповідне підвищення кваліфікації;

кількість випадків харчових отруєнь в закладах освіти (за типом організації харчування).

Стратегічна ціль 3. Органи управління освітою в територіальних громадах і заклади освіти забезпечені достатнім штатом кваліфікованих працівників, які організують харчування якісно та безпечно і сприяють формуванню в учнів / учениць здорових харчових звичок.

Показники досягнення стратегічної цілі:

% підвищення заробітної плати (відповідно до середньої ринкової оплати праці аналогічних посад у приватному секторі);

кількість випускників за оновленими програмами, з них працевлаштованих у закладах освіти;

кількість кухарів, які підвищили кваліфікацію на рік;

кількість оновлених навчально-практичних центрів, створених центрів перекваліфікації кухарів;

% педагогічних працівників (здоров'язбережувальна галузь), які підвищили кваліфікацію за оновленими програмами;

% керівників закладів освіти, які пройшли навчання щодо впровадження реформи шкільного харчування;

% працівників органів управління освітою територіальних громад, які пройшли навчання з питань організації якісного та безпечного харчування;

створено інструменти для скорочення оперативної звітності органів управління освітою та закладів освіти щодо організації харчування;

кількість промоційних заходів;

кількість розроблених дидактичних матеріалів.

Стратегічна ціль 4. Українці свідомо обирають здорове харчування.

Показники досягнення стратегічної цілі:
 рекомендоване примірне чотиритижневе меню враховує всі сезони;
 кількість поширених технологічних карток страв для закладів освіти;
 кількість освітнього контенту (різного типу);
 показники відвідування порталу «ЗНАЙМО»;
 частка учнів, які погоджуються з тим, що в освітньому процесі
 формуються навички здорового харчування та збереження здоров'я;
 зміна харчових уподобань дітей шкільного віку.

Операційні цілі та завдання, спрямовані на досягнення поставлених цілей:

Стратегічна ціль 1. Замовники мають достатньо фінансового ресурсу для закупівель харчування та здійснюють закупівлі просто й ефективно.

Операційна ціль 1.1. Фінансування дозволяє здійснювати якісні закупівлі.

Завдання, направлені на виконання Операційної цілі 1.1:

комунікувати з органами місцевого самоврядування та місцевими органами державної виконавчої влади щодо особливостей і вимог до забезпечення харчування в закладах освіти;

встановити нижню межу вартості харчування на 1 дитину;

продовжити надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на модернізацію харчоблоків (на умовах співфінансування);

сприяти залученню коштів державного бюджету для забезпечення безоплатного харчування дітей усіх пільгових категорій;

розглянути можливість розширення переліку пільгових категорій, що забезпечуються безоплатним харчуванням в закладах освіти;

сприяти залученню додаткових інвестицій, спрямованих на покращення харчування в закладах освіти;

забезпечити державний (муніципальний) фінансовий контроль за використанням публічних коштів, спрямованих на організацію та проведення шкільного харчування.

Операційна ціль 1.2. Процедури закупівель прості для замовників, а механізми впливу на постачальників продуктів / послуг харчування зрозумілі.

Завдання, направлені на виконання Операційної цілі 1.2:

внести зміни до примірної тендерної документації та до примірних договорів;

здійснювати підвищення кваліфікації закупівельників;

забезпечити розвиток інструменту Prozorro Market.

Операційна ціль 1.3. Підприємства та підприємці зацікавлені в роботі із закладами освіти.

Завдання, направлені на виконання Операційної цілі 1.3:

популяризувати Prozorro Market;

сприяти оптимізації мережі шкіл.

Очікуваний результат щодо Стратегічної цілі 1:

підвищення ефективності закупівельних процедур;

поліпшення фінансової спроможності місцевих бюджетів, що дозволить у повній мірі виконувати норми харчування.

Стратегічна ціль 2. Відновлені та модернізовані харчоблоки закладів освіти дозволяють використовувати новітні технологічні процеси, покращувати показники енергоефективності та дотримуватися вимог системи НАССР.

Операційна ціль 2.1. Відновлена та модернізована мережа харчоблоків закладів освіти, застосовуючи три технологічні моделі, дозволяє забезпечувати учнів повноцінним, безпечним та різноманітним харчуванням (та інші групи населення за потреби та можливості).

Завдання, направлені на виконання Операційної цілі 2.1:

визначити потреби закладів освіти, зокрема щодо модернізації харчоблоків, що дозволить передбачити пріоритетність проєктів;

встановити сучасні нормативні вимоги до проєктування приміщень харчоблоків закладів освіти;

оновити посібник для проєктувальників та архітекторів (рекомендації для комплексної модернізації та технологічного переоснащення харчоблоку закладу загальної середньої освіти, в основі яких лежить сучасний технологічний процес, що забезпечує дотримання норм НАССР та приготування якісної і безпечної їжі в асортименті);

забезпечити спрямування коштів державного, місцевих бюджетів та коштів, залучених від донорських організацій, на відновлення та розвиток освітньої інфраструктури;

впроваджувати проєкти з побудови / відновлення / модернізації харчоблоків у закладах загальної середньої освіти, в основі яких лежить сучасний технологічний процес, що забезпечує дотримання норм НАССР та приготування якісної і безпечної їжі в асортименті.

Операційна ціль 2.2. Заклади освіти спроможні впровадити та підтримувати дієву систему НАССР

Завдання, направлені на виконання Операційної цілі 2.2:

визначити цільові групи для комунікації та сприяти спільній інформаційно-комунікаційній кампанії;

забезпечити системність та регулярність підвищення кваліфікації, оновлення знань;

створити умови для перевірки знань, зокрема з використанням тестування та онлайн-платформ.

Очікуваний результат щодо Стратегічної цілі 2:

відновлення освітньої інфраструктури;

оптимізація ресурсів, необхідних для організації харчування внаслідок комплексної модернізації харчоблоків та впровадження ефективних моделей;

покращення умов безпечності харчування в закладах освіти.

Стратегічна ціль 3. Органи управління освітою в територіальних громадах і заклади освіти забезпечені достатнім штатом кваліфікованих

працівників, які організують харчування якісно та безпечно і сприяють формуванню в учнів/учениць здорових харчових звичок

Операційна ціль 3.1. У закладах освіти працюють мотивовані та професійні медичні працівники та працівники харчоблоків.

Завдання, направлені на виконання Операційної цілі 3.1:

переглянути умови оплати праці працівників харчоблоків і медичних сестер закладів освіти;

переглянути типові штатні нормативи щодо працівників, які забезпечують організацію харчування в закладах освіти (у тому числі щодо сестер медичних з дієтичного харчування);

розробити регіональні бюджетні програми підготовки / підвищення кваліфікації кухарів;

підготувати кухарів за новими програмами у закладах професійної (професійно-технічної) освіти;

розробити професійний та переглянути освітній стандарт за професією «Кухар дитячого харчування»;

затвердити програми підвищення кваліфікації з питання реформування системи шкільного харчування, розробити нові навчальні матеріали та оновити існуючі;

розвивати навчально-практичні центри, що здійснюють підготовку кухарів, а також створити мережу центрів підвищення кваліфікації кухарів на базі закладів професійної освіти;

інформувати про переваги співпраці громад із закладами професійної (професійно-технічної) освіти з питань перепідготовки кухарів.

Операційна ціль 3.2. Педагогічні працівники та керівники закладів освіти, науково-педагогічні працівники інститутів післядипломної освіти набули відповідних компетентностей і сприяють формуванню навичок здорового харчування учнів та їхніх батьків.

Завдання, направлені на виконання Операційної цілі 3.2:

навчати працівників закладів післядипломної педагогічної освіти, залучених до підвищення кваліфікації вчителів (здоров'язбережувальна галузь);

оновити програми підвищення кваліфікації педагогічних працівників (здоров'язбережувальна галузь) і керівників закладів освіти;

навчити керівників закладів освіти організації харчування та формування навичок здорового харчування в закладі освіти.

Операційна ціль 3.3. Органи управління освітою в територіальних громадах ефективно впроваджують реформу шкільного харчування.

Завдання, направлені на виконання Операційної цілі 3.3:

забезпечити навчання та консультування працівників відділів освіти територіальних громад та депутатів місцевих рад щодо впровадження реформи шкільного харчування;

створити можливості для введення посади технолога громадського харчування в органі управління освітою / закладі освіти та сприяти розвитку надання відповідних послуг;

створити цифрові інструменти для зниження бюрократичного навантаження на органи управління освітою територіальних громад і заклади освіти щодо впровадження реформи шкільного харчування (у тому числі щодо формування меню та аналізу його виконання, потреб у закупівлях тощо).

Очікуваний результат щодо Стратегічної цілі 3:

набуття освітніми управліннями компетентностей, необхідних для якісної організації харчування в закладах освіти;

набуття працівниками закладів освіти компетентностей, необхідних для формування навичок здорового харчування у здобувачів освіти;

покращення якості харчування в закладах освіти завдяки навчанню та підвищенню кваліфікації кухарів.

Стратегічна ціль 4. Українці свідомо обирають здорове харчування.

Операційна ціль 4.1. Харчування учнів у закладах освіти повноцінне, збалансоване та відповідає затвердженим нормам.

Завдання, направлені на виконання Операційної цілі 4.1:

затвердити примірні чотиритижневі сезонні меню для закладів освіти;

розширити перелік страв і технологічних карток (рецептур) для харчування в закладах освіти;

розробити рекомендації і нормативно-правові документи щодо організації харчування в закладах освіти на час дії воєнного стану;

забезпечити організацію харчування в закладах освіти органами місцевого самоврядування.

Операційна ціль 4.2. Освіта сприяє свідомому вибору здорового харчування.

Завдання, направлені на виконання Операційної цілі 4.2:

підготувати та поширити дидактичні та освітні матеріали про принципи здорового харчування та збереження фізичного здоров'я;

підготувати та поширити матеріали про вплив здорового харчування на покращення психологічного стану;

формувати в освітньому середовищі інформаційне поле для розуміння навичок здорового харчування та збереження здоров'я шляхом нових форм передачі знань (навчальні візити, майстер-класи, дегустації тощо).

Операційна ціль 4.3. Інформація про здорове харчування є доступною та зрозумілою.

Завдання, направлені на виконання Операційної цілі 4.3:

розвивати функціонал і промотувати портал «ЗНАЙМО»;

залучати лідерів думок, «спікерів реформи» до промоції змін.

Очікуваний результат щодо Стратегічної цілі 4:

впровадження у закладах освіти нового меню;

підвищення обізнаності населення у принципах здорового харчування;

зміна харчових уподобань населення на користь здорового харчування.

IV. Порядок проведення моніторингу, оцінки результатів реалізації стратегії та звітування

Реалізація Стратегії реформування системи шкільного харчування передбачається протягом 2023-2027 років та забезпечується в межах компетенції спільними зусиллями заінтересованих центральних органів виконавчої влади, державних установ та організацій, органів місцевого самоврядування та громадськості.

Ця Стратегія реалізується двома етапами: перший етап (2023 – 2024 роки); другий етап (2025 – 2027 роки). На кожному етапі передбачається розроблення та виконання операційного плану реалізації даної Стратегії на відповідний період, що ґрунтується на підставі визначених стратегічних цілей, операційних цілей та завдань, та визначає у тому числі очікувані результати та індикатори виконання заходів.

Система моніторингу та оцінки результативності реалізації Стратегії передбачає щорічне звітування про виконання операційного плану та порівняння фактично отриманих значень індикаторів з їх прогнозними значеннями.

Узагальнена оцінка результативності цієї Стратегії проводиться впродовж шести місяців після завершення строку її дії та подається на розгляд Кабінету Міністрів України.

Фінансове забезпечення

Реалізація Стратегії реформування системи шкільного харчування до 2027 року здійснюватиметься за рахунок коштів державного і місцевих бюджетів, а також з інших джерел, не заборонених законодавством.
